

Viete čo sú odpustky?

Ak by si niekto myslel, že odpustky sú prežitok a že je to záležitosť minulosti, temného stredoveku, mýli sa. Odpustky sú aj dnes, pomaly takmer 500 rokov od reformácie súčasťou učenia i praxe Rim.- katolíckej cirkvi. Môže sa nám to zdať zvláštne, ale je to tak. Pohľad dvoch táborov, evanjelikov a katolíkov sa nezmenil. Druhá strana považuje odpustky za veľmi dôležitú a zmysluplnú vec viery, alemy, evanjelici, sa nad praxou odpustkov usmievame v tom lepšom prípade a v horšom sme zhrození.

Čo sú to teda odpustky?

Odpustky súvisia s učením o očistci, ako medzistave medzi pozemským životom a nebom. Je to miesto pre duše k neseniu časných trestov za hriechy a tým spôsobom aj následnému očisteniu. Zároveň odpustky ako osobitý fenomén praxe Rim.-kat. cirkvi pramenia v dvojzložkovom chápaní hriechu, teda že, hriech je **vina**, ale prináša aj **dôsledky**. Vinu Boh odpustí, ale kto napraví negatívne dôsledky hriechu? Človek môže urobiť dobré skutky a eliminovať trest. Dobrými skutkami, modlitbou, čítaním Biblie, účasťou na omši, spovedňou získava tzv. odpustky.

Odpustky sa teda týkali či týkajú duší v očistci, ale i žijúcich, ktorí pôjdu do očistca. Zabezpečiť odpustok znamenalo vykúpiť dušu zomrelého z očistca, skrátiť pobyt v očistci, znamenalo zbavenie časných trestov.

Formálne bol odpustok listina, listinné potvrdenie o získaní odpustenia trestu pre konkrétnu osobu. V Lutherových časoch sa odpustky kupovali resp. formou získania odpustku bol **finančný dar**. Práve proti tomu vystúpil Dr. Martin Luther. Tieto odpustky vyhlásil pápež a boli to všeobecné odpustky, to značí, že bolo možné odpustiť všetky tresty za všetky hriechy. **Pápež rozhodol aké a koľko trestu bude odpustené, nie Boh!** Neskôr po začiatku reformačného hnutia, Tridentský koncil (1545-1563) zrušil možnosť získavania odpustkov za peňažný dar cirkvi.

Katechizmus katolíckej cirkvi o odpustkoch hovorí:

„Odpustky sú odpustenie časného trestu pred Bohom za hriechy, ktoré sú už odpustené, čo sa týka viny. Dostane ho náležite pripravený veriaci v Krista za istých a stanovených podmienok pomocou Cirkvi, ktorá ako služobníčka vykúpenia [svojou] mocou rozdáva a aplikuje poklad zadosťučinení Krista a svätých. Odpustky sú čiastočné alebo úplné podľa toho, či oslobodzujú od časného trestu za hriechy čiastočne alebo úplne. Každý veriaci môže odpustky... získať buď pre seba, alebo aplikovať za zosnulých.“ Toľko oficiálny dokument v článku 1471.

Článok 1479 Katechizmu o odpustkoch hovorí tiež nasledovne: „Keďže aj zosnutí veriaci, ktorí sa očisťujú, sú členmi toho istého spoločenstva svätých, môžeme im okrem iného pomáhať tým, že pre nich získavame odpustky, aby tak boli oslobodení od časných trestov, ktoré si zaslúžili za svoje hriechy.“

Príklad k lepšiemu pochopeniu:

Muž v hádke zbije svoju manželku, rozbije vázu, manželke spôsobí odreniny a psychickú bolesť. Uvedomí si, čo urobil, prosí o odpustenie, ľutuje svoju chybu a keďže ho manželka miluje, odpustí mu. Manžel však následne predsa musí odčiniť všetko, čo urobil. Kúpiť novú vázu, manželku liečiť, preukazovať jej lásku, starať sa o ňu. Jednoducho musí odčiniť to, čo urobil. To je jeho trest, napriek tomu, že mu manželka odpustila.

Čo znamená učenie o odpustkoch vo vzťahu k Bohu a Kristovej smrti na kríži?

Ja ako človek hreším, veľa hreším. Lutujem, verím, že Boh mi odpustil, verím, že Kristus umrel aj za tieto moje slabosti. On trpel, aby mi Boh odpustil hriechy. Lenže ja predsa musím za svoje hriechy trpieť trest, **všetko zlé si musím odčiniť dobrými skutkami bud' na zemi alebo veriť, že moji blízki sa budú za mňa veľa modliť, kým ja budem v očisti** a vďaka nim sa predsa len raz dostanem do neba. Boh odpúšťa a predsa musím platiť? Kristus umrel za môj hriech, zadostučinil Bohu za naše hriechy a ja predsa musím trpieť a všetko odčiniť dobrými skutkami a náboženskými prejavmi? Ako? Kedy? Blud!

Evanjelická cirkev musí náuku i prax o očisti a odpustkoch, vine a treste, zavrhnúť dnes presne tak, ako ho voľakedy zavrhol Martin Luther. Učenie o týchto veciach nemá biblické opodstatnenie. Naopak treba zdôrazniť napríklad slová apoštola, ktorý píše: „ Odmena za hriech je smrť, ale Božím darom milosti je večný život v Kristu Ježiši, našom Pánovi.“

Aj Martin Luther v 13. článku z 95 výpovedí predkladá: „ Umierajúci už za všetko pykajú svojou smrťou...“. Nesmieme zabúdať ani na slová z listu Rímskym: „Ospravednení teda z viery máme pokoj s Bohom, skrze svojho Pána Ježiša Krista.“ Svoj trest si teda nesie každý z nás tým, že umierame, ale cesta do neba, očistenie, ospravednenie je plne v kompetencii Božej, teda na zásluhách Kristových, ku ktorým nemôžeme nič pridať. „ Lebo milosťou ste spasení skrze vieru. A to nie sami zo seba. Je to dar Boží, ani nie zo skutkov, aby sa nikto nechválil.“ Ef 2,8

Napriek zaujímavej prepracovanosti teórie o odpustkoch, ktorú má Rim.-kat. cirkev, predsa zostávame v pôvodnom biblickom učení, ktoré zdôraznil Martin Luther a veríme, že **jedine vierou získavame spásu a život večný**. Dobré skutky konáme z vďačnosti voči Bohu za dar odpustenia hriechov. Veriaci človek koná dobré skutky, modlí sa a číta Bibliu **z lásky** k Bohu. Ak naše dobré skutky majú odčiniť naše hriechy alebo trebárs aj zbaviť nás trestu, potom tým spôsobom bagatelizujeme Kristovu obeť na kríži. Okrem toho možnosť získania odpustkov môže vylúčiť zo života veriaceho človeka úprimné pokánenie a ľútosť. Preto aj Luther v 1. z 95 výpovedí hovorí: „ Keď náš Pán a Majster hovorí: Pokánie čiňte..., tak chce, aby celý život veriacich na zemi bol ustavičným pokáním!“ Na záver už len dva vzácne veršičky z Písma: „Nik neprichádza k Otcovi, ake len nie skrze mňa!“ (J 14, 6) a „ Ver v Pána Ježiša Krista a budeš spasený ty aj tvoj dom...“ (Sk 16, 31). Nech nám je Boh milostivý! Amen.

R. Dovala

Zdroje:

Katechizmus RKC,

Obrana AV,

Biblia ECAV,

95 výpovedí proti odpustkom z r. 1517,

int. stránky RKC farností

Na viacerých internetových stránkach možno nájsť aj takéto výzvy:

K získaniu odpustkov je potrebné vykonať nasledovné:

- vzbudiť si úmysel získať odpustky
- pristúpiť k sviatosti zmierenia
- vzbudiť si rozhodnutie viac nehrešiť (vylúčiť akúkoľvek pripútanosť k hriechu)
- prijať Telo Kristovo (sv. prijímanie)
- pomodliť sa modlitbu na úmysel Sv. Otca (napríklad Otče náš, Zdravas Mária, Sláva Otcu)

Okrem toho je potrebné vykonať určený skutok (pozri tabuľku nižšie, napr. na slávnosť Krista Kráľa je tým skutkom účasť na verejnom recitovaní (v kostole) modlitby Ježišu, Vykupiteľ ľudského pokolenia).

Pre koho môžeme plnomocné odpustky získať?

Každý sám pre seba. Výnimku tvorí obdobie od 1. do 8. novembra. Vtedy môžeme získať plnomocné odpustky len pre duše v očistci, každý deň pre jednu dušu.

Kedy môžeme plnomocné odpustky získať?

Sú určené dni v roku, v ktoré môžeme získať odpustky. Okrem toho sú výnimočné udalosti, kedy môže Sv. Otec alebo diecézny biskup vyhlásiť možnosť získania plnomocných odpustkov, napr. v jubilejnom roku (alebo v súčasnosti v rámci Roku sv. Pavla), na púti a podobne.

Pravidelné možnosti získania odpustkov:

Deň	Určený skutok
Slávnosť Panny Márie Bohorodičky (Nový rok)	Zúčastniť sa verejnej modlitby (spevu) Veni Creator (Príď, Duchu Svätý, tvorivý)
Každý deň v pôste (40 dní pred Veľkou Nocou)	Vykonať si krížovú cestu (pri verejnej pobožnosti stačí, ak sa pohybuje od jedného zastavenia k druhému ten, čo vedie pobožnosť; pri súkromnej pobožnosti sa treba taktiež pohybovať)
Každý piatok v pôste	Pomodliť sa po prijímaní pred obrazom Ukrižovaného Ježiša Krista modlitbu Dobrý a preláskavý Ježišu
Zelený štvrtok	Pri verejnej poklone Najsvätejšej Sviatosti (adorácii) sa zúčastniť recitovania alebo spevu hymnu Tantum ergo (Ctime túto Sviatosť slávnú)
Veľký piatok	Nábožná účasť poklone krížu pri obradoch Veľkého piatku
Veľkonočná vigília (vzkriesenie)	Obnovenie krstných sľubov
Zoslanie Ducha Svätého	Účasť na verejnom recitovaní alebo speve hymnu Veni Creator (Príď, Duchu Svätý, tvorivý)
Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi	Účasť na verejnom recitovaní alebo speve hymnu Tantum ergo (Ctime túto Sviatosť slávnú)
Najsvätejšieho Srdca Ježišovho	Účasť na verejnom recitovaní modlitby Najmilší Ježišu
Porciunkula - 2. augusta	Nábožná návšteva farského alebo františkánskeho kostola spojená s modlitbou Pána (Otče náš) a vyznaním viery (Verím v Boha)
Každý deň v októbri	Modlitba ruženca v spoločenstve veriacich (päť desiatkov s vyslovením jednotlivých tajomstiev, rozjímanie nad tajomstvami)
1.-8. novembra - len pre duše v očistci	Nábožne navštíviť cintorín a aspoň mysl'ou sa pomodliť za zosnulých
2. novembra - len pre duše v očistci	Nábožne navštíviť kostol (kaplnku), pomodliť sa Otče náš a urobiť vyznanie viery (Verím v Boha)
Nedeľa Krista Kráľa	Účasť na verejnom recitovaní modlitby Ježišu, Vykupiteľ ľudského pokolenia

Zamyslime sa!